

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Problemy ekonomiczne:
obszar rozmów z dzieckiem

Agata Olechnowicz

Uniwersytet Gdański
26 kwietnia 2016 roku

Organizatorzy

Rodzic – przewodnik po świecie finansów

- * Tematyka ekonomiczna jest rzadko poruszana w rozmowach między rodzicami i dziećmi – przede wszystkim dlatego, że nie wszyscy rodzice są wystarczająco kompetentni lub nie czują się wystarczająco pewnie, żeby wprowadzać dziecko w świat ekonomii i finansów.

Co dzieci wiedzą o ekonomii, finansach i gospodarce?

- * 60% badanych dorosłych Polaków ocenia swoje kompetencje finansowe jako niskie
- * aż 28% Polaków określiło poziom swojej wiedzy finansowej jako bardzo niski

Źródło: Raport „Rola edukacji finansowej w ograniczaniu wykluczenia finansowego”

Rodzic – przewodnik po świecie finansów

- * Niespełna połowa rodziców (niezależnie od wieku dzieci) czuje się pewnie w rozmowach o ekonomii i finansach
- * Niespełna 25% rodziców deklaruje, że ma wystarczającą wiedzę do rozmów z dzieckiem na ten temat
- * Jednak prawie 50% rodziców czuje się niepewnie, rozmawiając o finansach

Źródło: konsorcjum Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” i Grupy IQS dla Departamentu Edukacji i Wydawnictw NBP

Rodzic – przewodnik po świecie finansów

ZAANGAŻOWANIE RODZICÓW W EDUKACJĘ EKONOMICZNĄ DZIECI – ODPOWIEDZI RODZICÓW

(suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”)

■ Szkoła ponadgimnazjalna (N=198)

■ Gimnazjum (N=200)

■ Szkoła podstawowa (N=200)

Źródło: konsorcjum Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” i Grupy IQS dla Departamentu Edukacji i Wydawnictw NBP

UNIWERSYTET GDAŃSKI

Co dzieci wiedzą o ekonomii, finansach i gospodarce?

- * Z badań przeprowadzonych przez NBP wynika, że:
- * Niedostateczny poziom wiedzy (poniżej połowy punktów) prezentuje aż 44% uczniów VI klasy szkoły podstawowej
- * Na „trójkę” zalicza test około jednej trzeciej uczniów, a wynik „dobry” osiąga około jednej czwartej uczniów szkoły podstawowej

Źródło: konsorcjum Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” i Grupy IQS dla Departamentu Edukacji i Wydawnictw NBP

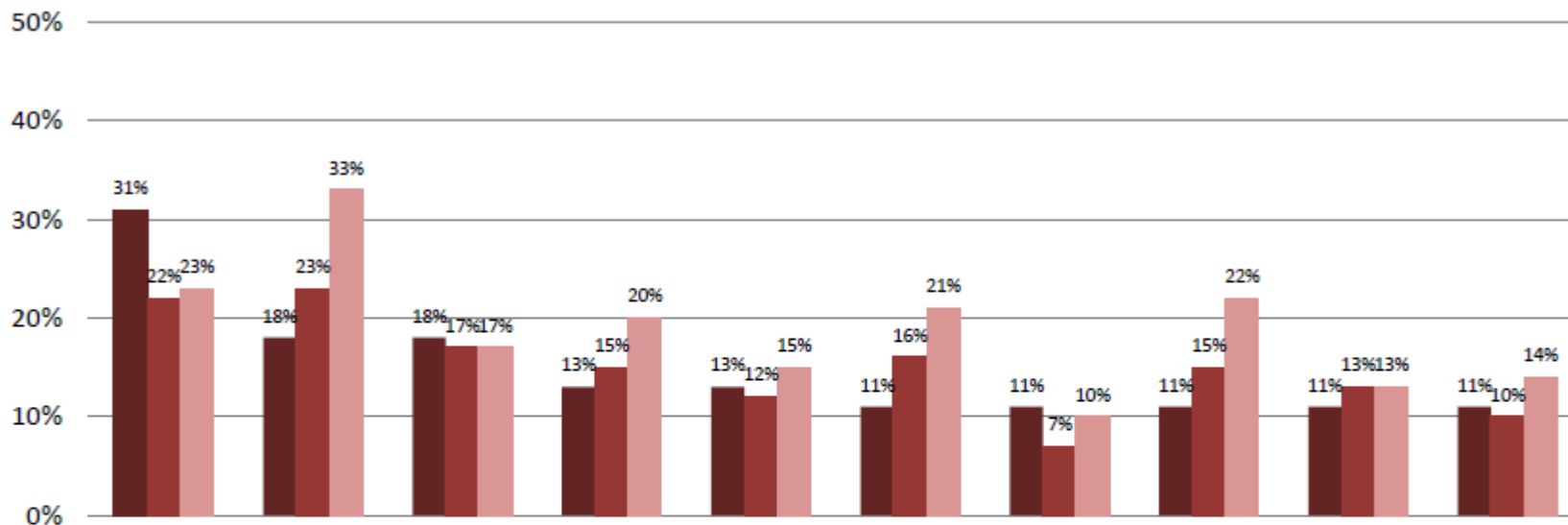
Co dzieci wiedzą o ekonomii, finansach i gospodarce?

- * Uczniowie chcieliby się uczyć przede wszystkim praktycznego zarządzania pieniędzmi. Wyniki testu wskazują, że w tym obszarze mają stosunkowo wysokie kompetencje.
- * Uczniowie nie chcą się uczyć o podstawowych mechanizmach gospodarczych i rynkowych, giełdzie i systemie podatkowym. W obszarach tych, natomiast zidentyfikowano największe luki.
- * Tematy, które są najtrudniejsze dla uczniów młodszych, pozostają najtrudniejszymi dla uczniów starszych.

Czego dzieci chcą się uczyć?

■ szkoła podstawowa (n=600)   ■ szkoła gimnazjalna (n=600)   ■ szkoła ponadgimnazjalna (n=600)

Źródło: konsorcjum Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” i Grupy IQS dla Departamentu Edukacji i Wydawnictw NBP

UNIWERSYTET GDAŃSKI

Co dzieci wiedzą o ekonomii, finansach i gospodarce?

* **Wychowanie ekonomiczne**

Co dzieci wiedzą o ekonomii, finansach i gospodarce?

- * „Przedsiębiorczość jako proces tworzenia nowej wartości dokonujący się przez poświęcenie niezbędnego czasu i wysiłku oraz przyjmowanie finansowego, psychicznego i społecznego ryzyka, który powoduje otrzymywanie rezultatów w postaci zysku pieniężnego oraz poczucia osobistej satysfakcji i niezależności”.

Co dzieci wiedzą o ekonomii, finansach i gospodarce?

- * Postrzeganie wiedzy jako praktycznej jest najważniejszym atraktorem przyciągającym do jej poszerzania. Natomiast przekonanie, że jest nudna i trudna może do niej zniechęcać.

Rodzic – przewodnik po świecie finansów
Sześć umiejętności, które dzieci muszą posiadać

1. Jak zarządzać gotówką z kieszonkowego

Sześć umiejętności, które dzieci muszą osiąść

**2. Jak prowadzić rachunek
oszczędnościowo-rozliczeniowy
(z kartą bankomatową i debetową)**

Sześć umiejętności, które dzieci muszą osiąść

3. Jak określić wartość pieniądza w czasie

Sześć umiejętności, które dzieci muszą osiąść

4. Jak wyjść lub nie wyjść z zadłużenia

Sześć umiejętności, które dzieci muszą osiąść

5. Jak porównywać ceny

Sześć umiejętności, które dzieci muszą osiąść

6. Jak oszczędzać na konkretny cel

Rodzic – przewodnik po świecie finansów

- * **70% Polek w ogóle nie planuje domowego budżetu lub robi to bardzo niesystematycznie**
- * **Tylko 9% Polek deklaruje, że posiada oszczędności**
- * **68% Polek deklaruje, że osobiście zarządza finansami w gospodarstwie domowym**

Badanie „Świadomość finansowa Polek po kryzysie” zrealizowane w sierpniu 2010 przez SMG/KRC

Metody wspierające naukę zarządzania budżetem

- * **„Pierwszy budżet” PKO Junior** - zabawa strategiczna. Dziecko uczy się planowania i podejmowania decyzji. Zauważa wielkość wydatków związanych ze swoim utrzymaniem, poznaje wartość pieniądza.

Porównanie korzyści i kosztów alternatywnych

Korzyści

Koszty

Co zyskam
posiadając
iPhone'a?

Z czego
muszę
zrezygnować,
aby kupić
iPhone'a?

Oszczędzanie „od końca”

Dzisiaj

Codziennie
muszę
odłożyć
1,66zł

Za miesiąc

Muszę
mieć
50 zł

Za pół roku

Muszę mieć
300 zł

Za rok

Chcę
pojechać
na obóz,
który
kosztuje
600 zł

Pytania Kartezjańskie

CO SIĘ NIE WYDARZY, JAK
OSIĄGNĘ SWÓJ CEL?

CO SIĘ WYDARZY, JAK OSIĄGNĘ
SWÓJ CEL?

Czego chcę?
Np. jechać na obóz

CO SIĘ NIE WYDARZY, JAK NIE
OSIĄGNĘ SWOJEGO CELU?

CO SIĘ WYDARZY, JAK NIE
OSIĄGNĘ SWOJEGO CELU?

Dlaczego nie potrafimy rozmawiać z dziećmi o pieniądzach?

- * Bezpieczeństwo
- * Zasady
- * Pozytywne komunikaty
- * Sukces
- * Samodzielność
- * Kreatywność

Umiejętność rozumienia problemu a wiek dziecka

- * dzieci w wieku 10 - 12 lat
  - * potrafią kojarzyć ze sobą fakty w bardziej kompleksowy sposób
  - * rozumieją, że rodzina musi zacząć oszczędzać
  - * rozumieją w jaki sposób oszczędzanie wpłynie na ich codzienne życie
  - * mogą brać udział w planowaniu budżetu domowego, wnosząc pomysły, co do sposobów zaoszczędzenia pieniędzy

Umiejętność rozumienia problemu a wiek dziecka

* Starsze nastolatki

- * czują presję, aby podążać za ostatnimi trendami w modzie i dorównywać swoim rówieśnikom
- * Rozumieją, że są ważne i mniej ważne wydatki, i że z czegoś trzeba zrezygnować, jeśli nie wystarcza pieniędzy na wszystkie bieżące potrzeby
- * są w stanie pojąć konsekwencje kryzysu ekonomicznego i potrafią o tym rozmawiać
- * rozumieją też bardziej subtelne konsekwencje obniżenia dochodów rodziny i potrafią aktywnie rozwiązywać problemy

Kryzys budżetu domowego – jak o nim rozmawiać?

- * Opisanie wprost koniecznych do wprowadzenia zmian w dotychczasowym stylu życia
- * Gdy dzieci nie poznają faktów, będą uzupełniać swoją niewiedzę wyobrażeniami, doniesieniami z mediów i informacjami uzyskanymi od rówieśników
- * Wspólna kontrola wydatków
- * Należy unikać nadmiarowego dzielenia się odczuciami z dzieckiem

Kryzys budżetu domowego – jak o nim rozmawiać?

- * Dla rodzica najważniejsze powinno być to jak stać się przykładem dla swojego dziecka, jak rozwiązywać trudne sytuacje kryzysowe, jak radzić sobie z problemami i jak podejmować decyzje.
- * Gdy dzieci widzą, że rodzic z przekonaniem radzi sobie w trudnej sytuacji, uczą się lepiej radzić sobie z codziennymi wyzwaniami.

Kryzys budżetu domowego – jak o nim rozmawiać?

- * „Kiepsko zarabiam”
- * „Nie możemy sobie na to pozwolić”
- * „Nie możemy sobie nic kupić”
- * „Gdyby nie ty, bo bym w złotych butach chodził”

O co chodzi z tym kryzysem?

- * Kryzys finansowy, kryzys w Grecji, kryzys migracyjny?
- * Radio, telewizja, Internet wciąż przepełnione są tematyką finansową, także dotyczącą kryzysu który z niszczącą siłą huraganu przeleciał przez giełdy na całym świecie.
- * W mediach dostępnych jest również dużo nacechowanych emocjonalnie przekazów dotyczących napływu imigrantów do Europy.
- * Bez wątpienia nasze pociechy prędzej czy później zapytają co się dzieje. Co wtedy odpowiedzieć?

Podsumowanie

- * Budzenie w dzieciach świadomości ekonomicznej nie polega tylko na nauce zarządzania czy budzenia w nich ducha przedsiębiorczości.
- * To kształtowanie świadomego obywatela i konsumenta, odpowiedzialnego za planetę i swoich bliskich człowieka. Dlatego rozmowy o pieniądzach z dziećmi to obowiązek i warto zacząć je jak najwcześniej, dopasowując problemy i język do wieku dziecka.

Do poczytania

J. Bodnar – *Jak wychować gospodarne dzieci?*

M. Goszczyńska, S. Kołodziej, A. Trzcińska -
*Uwikłani w świat pieniądza i konsumpcji.
O socjalizacji ekonomicznej dzieci i młodzieży*

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ 😊

